

Antwoord op veelgestelde vragen voor huisartsenteams

Griepvaccinatie tijdens de zwangerschap bij de huisarts

Waarom krijgen zwangeren een griepvaccinatie aangeboden?

Pasgeborenen en zwangeren lopen verhoogd risico om ernstiger ziek te worden van griep dan hun niet-zwangere leeftijdsgenoten, met als mogelijke gevolgen benauwdheidsklachten of ziekenhuisopname. Na griepvaccinatie tijdens de zwangerschap maakt het lichaam van de zwangere antistoffen aan tegen het griepvirus. Deze beschermen haarzelf. Via de placenta komen de antistoffen tegen het griepvirus ook bij de baby terecht. Die beschermen de baby in de eerste maanden na de geboorte. Als zwangeren of pasgeborenen na griepvaccinatie toch griep krijgen, verloopt de infectie meestal mild.

Wat is qua uitvoering het verschil tussen zwangeren met en zonder medische indicatie?

Zwangeren MET medische indicatie voor de griepvaccinatie (ongeveer 10% van alle zwangeren):

- Worden uitgenodigd voor griepvaccinatie vanwege hun onderliggende aandoening(en);
- Hebben een verhoogd risico op ernstiger beloop van griep dan hun niet-zwangere leeftijdsgenoten;
- Het primaire doel van hen vaccineren is bescherming van de zwangere zelf;
- Kunnen gedurende de hele zwangerschap gevaccineerd worden (dus ook vóór 22 weken zwangerschapsduur);
- Krijgen van hun huisarts een uitnodiging voor het halen van de griepvaccinatie;
- Worden in principe door hun huisarts gevaccineerd.

Zwangeren ZONDER medische indicatie:

- Krijgen geen uitnodiging voor griepvaccinatie van hun huisarts;
- Het primaire doel van vaccineren is bescherming van de pasgeboren baby;
- Worden tussen week 14 en 22 van de zwangerschap door de verloskundig zorgverlener voorgelicht;
- Mogen de griepvaccinatie bij de JGZ halen als ze 22 weken of langer zwanger zijn tussen 15 oktober en 1 maart;
- Maken zelf een afspraak voor het halen van de griepvaccinatie bij de JGZ of gaan ze naar het vaccinatie-inloopspreekuur. Ze doen dat zoveel mogelijk tegelijkertijd met de 22-wekenprik tegen kinkhoest. Voor een overzicht van alle JGZ-organisaties zie: <https://www.ncj.nl/locaties-jgz/>.

Kunnen zwangeren met een medische indicatie een dubbele uitnodiging krijgen (van huisarts en de JGZ)?

Ja. Vrouwen die 22 weken of langer zwanger zijn krijgen in principe 2 uitnodigingen, zowel hun huisarts als de JGZ. Zij hoeven uiteraard maar 1 keer gevaccineerd te worden. Ze kunnen ervoor kiezen om de griepvaccinatie niet via de huisarts maar via de JGZ te halen. Voor optimale bescherming van de baby kan de zwangere overwegen haar vaccinatie pas na 22 weken zwangerschap te halen. Dan is het belangrijk de voor- en nadelen goed af te wegen. De huisarts kan hier vragen over krijgen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de betreffende medische indicatie, de zwangerschapstermijn en de epidemiologische situatie van influenza op dat moment.

Waarom geldt er een andere uitvoeringsroute voor zwangeren met en zonder medische indicatie?

Omdat zwangeren met een medische indicatie onafhankelijk van hun zwangerschap op basis van hun medische indicatie gesignaleerd en uitgenodigd worden door hun huisarts. Daarbij leidt griep bij zwangeren tot een twee-driemaal verhoogd risico op ziekenhuisopname in vergelijking met hun niet-zwangere leeftijdsgenoten. Zwangeren mét een medische indicatie lopen dus nog meer risico om ernstig ziek van griep te worden. Hierdoor kunnen zij sneller en ernstiger ziek worden van griep en complicaties zoals een longontsteking krijgen. Ook kan de bestaande aandoening door griep verergeren. Het is voor hen belangrijk om in het najaar, vóórdat het griepseizoen start, de grieprik te halen om in eerste instantie henzelf te beschermen tegen complicaties van griep.

Welke aandoeningen gelden als medische indicatie voor het vaccineren tegen griep tijdens de zwangerschap?	Het gaat hierbij om aandoeningen die ook gelden voor niet-zwangeren; de zogeheten risicogroepen voor het NPG. Voor meer informatie verwijzen wij naar de NHG-praktijkhandleiding of de RIVM-website .
Is het griepvaccin veilig voor zwangeren en baby's?	Ja. Het griepvaccin is veilig voor zowel zwangeren als baby's. Het griepvaccin is een geïnactiveerd vaccin en bevat geen levend virus. Doordat veel andere landen zwangeren al jaren tegen griep vaccineren weten we dat het vaccineren tijdens de zwangerschap veilig is. De vaccinatie heeft geen schadelijke gevolgen voor de zwangerschap of de gezondheid van de baby. Zwangeren verdragen het griepvaccin even goed als niet-zwangeren. Als er bijwerkingen optreden zijn die meestal mild en binnen 2 dagen over. De meest voorkomende bijwerking is reactie rond de prikplek, soms hoofdpijn of malaisegevoel.
Is het griepvaccin veilig voor zwangeren, ook met een medische indicatie?	Ja. Het griepvaccin is ook veilig voor zwangeren met een medische indicatie. Zij verdragen het griepvaccin even goed als hun niet-zwangere leeftijdsgenoten. Ook zijn er geen aanwijzingen dat er meer bijwerkingen optreden bij personen met een medische indicatie. Dit wordt goed bijgehouden door het Bijwerkingencentrum Lareb .
Gelden er andere contra-indicaties bij het vaccineren van zwangeren met een medische indicatie?	Nee. Voor zwangeren met een medische indicatie gelden dezelfde contra-indicaties als voor niet zwangeren of zwangeren zonder medische indicatie (zie voor contra-indicaties de NHG-praktijkhandleiding of vaccin bijsluiters).
Moeten zwangeren met een medische indicatie ook tot 22 weken zwangerschap wachten om zich te laten vaccineren?	Nee. Zij krijgen los van hun zwangerschap ook een griepvaccinatie aangeboden. Voor hen geldt dat zij zich gedurende de hele zwangerschap kunnen laten vaccineren, dus ook vóór 22 weken zwangerschapsduur. Vaccineren van zwangeren met een medische indicatie voor griepvaccinatie is primair gericht op het beschermen van de zwangere zelf tegen griep en complicaties van griep. Het vaccineren van zwangeren zonder medische indicatie is in eerste instantie gericht op het beschermen van pasgeborenen. Dit wordt vanaf 22 weken zwangerschap geadviseerd.
Hoe goed werkt het griepvaccin voor pasgeborenen in het voorkomen van (ernstige) griep?	Baby's van gevaccineerde moeders hebben ongeveer 35% minder kans om griep te krijgen dan baby's van ongevaccineerde moeders. De bescherming neemt in de loop van de tijd af. Daarnaast hebben baby's van gevaccineerde moeders ongeveer 70% minder kans op ziekenhuisopname door griep.
Hoe goed werkt het griepvaccin voor zwangeren in het voorkomen van (ernstige) griep?	Gevaccineerde zwangeren hebben zelf ongeveer 50% minder kans op griep dan ongevaccineerde zwangeren.
Hoeveel pasgeborenen worden ernstig ziek van griep in Nederland?	In Nederland krijgt ieder jaar ongeveer 10 tot 15% van alle pasgeborenen griep. Ongeveer 300 pasgeborenen krijgen jaarlijks door griep acute luchtwegklachten zoals benauwdheid en kortademigheid. Ieder jaar worden 10 tot 20 kinderen op de IC opgenomen vanwege ernstige griep.
Hoeveel zwangeren worden ernstig ziek van griep in Nederland?	In Nederland worden elk jaar ongeveer 45 zwangeren opgenomen in het ziekenhuis door griep, waarvan 1 tot 5 op de IC. Maar we weten dit niet precies omdat er niet geregistreerd wordt hoeveel zwangeren die ernstig ziek worden door griep in het ziekenhuis of op de IC worden opgenomen. Daarbij wordt er vaak geen diagnostiek naar influenza-infectie ingezet.